

(pp. 165-6) ens cita un seguit de mots portuguesos on *-um* sembla correspondre a *-UMEN* (cf. cat. *nom* NOME més que NOMEN, oposat al cast. *nombre*, port. *nome*, que verament són NOMEN): port. arc. *bařum* «cheiro a baffo» (tanmateix cf. cast. *babuno*, *bajuno*), *řartum* (Inéd. d'Alcobaça v, 554), *asedum*, *senyum*, *multicum* (Inéd., Boav. III, 16), gall. *chatum*. La sàvia lusista deu tenir raó.

DERIV.: *Ferumejar* [*řurmejar*, Lacav., supra; Belv., Lab.], *řarumejar* intr., maestr. i CdPna. (Sz. Gozalbo, *Bol. Dim.* 42; «esta olla řarumeja a col», Catí: GaGirona). + *Aferumeig* [*řurmeig*, Lacav., supra].

Hellenisme. Germà del ll. *řerus* era el gr. *řnplov* 'animal', d'on deriva *řnpiařh* 'remei contra el verí dels animals', 'contraverí'; d'aquest es va pendre el ll. *řheriřca*, d'on el semi-cultisme *řriaga* [Llull, BMetge, Ausiàs], amb variants *řriaca* o *řriacra* (totes dues, Llull), *řriaca* [segona meitat S. XVI, *Ardits*]; *řriagal*; *řriaguer* [JRoig, *Spill*, 4535, 8482]; *řriaguera*.

¹ Aquí sento més aviat [*ř* *řrřtřt*]: Cotlliure, Banyuls de la M. (1959). — ² Passatges que no figuren encara en el primer esbós de 1867, però aquest en canvi el porta en un de suprimit després: «de nostres murs ciclřpichs algun tros quedarà / per a dar niu *řerřstech* als assessins y feres, / com despulles d'un poble que l'Eternal damnà» (II, 46c). — ³ Però com que el seu conseller (Balari) li desaproves *řomřtic* per *řeumřtic*, va canviar el vers en «lo *řerřstech*, rellent, amagatall» afegint-hi *-ech*. — ⁴ Com hem vist supra també usava *řerřstec*, és clar. Val a dir que en el passatge citat de l'assalt de Ripoll l'autřgraf mostra que primer havia escrit *řerřsta*, que degué corregir en proves. Endevinem que el mot vivaç en la llengua ambient del Princ., degué semblar-li més apropiat a la descripció de fets candents, que la variant de més alt estil. Deu ser alteració del nostre mot un terme xurro «*řinestra*: gat serval amb la pell a llistes», que va anotar R. Roca Miquel (*Fulla dels Cursos de Ll. Val. del Rat Penat*, 1963, p. 16), amb repercussió de la *r* i dissimilació *r-r* > *n-r*, si bé dubtem si seria abreviació de *řalva(g)ina řerřsta* o bé pronũncia incompleta d'una forma aragonesa mig-catalana **řerřstrac* < *řerřstec*. — ⁵ *Forřsticus* no és una suposició com dóna a entendre *AlcM* en posar-li un asterisc: apareix en les gloses de Plřcidus que formen un recull conegut i no posterior al S. VII (*CGL* v, 23.27; v, 70.5). Notem també que la definició «casolà» que posa aquest llibre a *DOMESTICUS* és massa parcial, car es tracta més aviat de la idea de 'domesticat', 'amansit', veg. *DCEC* 50 (AMIĘSGADO), aci *DOMESTIC*, oc. *metche*, *mestge*, cat. dial. *metxol*, etc. — ⁶ Ni tan sols, deixant-se portar per les idees que insinua Wartburg 708-10) sobre l'origen de *řorest*, fóra raonable de partir de l'existència d'un *řorest* adjectiu: aixř és 35 mera hipřtesi, i amb flacs indicis, en el Nord de França, i amb manca d'indici en el Sud, manca total en català: on *řorest* en tot cas no ha estat mai altra cosa que un substantiu. Altrement aqueixes idees i vagues indicis, esdevenen absolutament ca- 60

duques en admetre per al fr. *řorřt* l'etimologia germànica *FORHIST* (al. *řorst*, derivat de *FORHA* 'pi'), donada per segura per Gamillscheg i Bruckner, i que reproduceixo (i fins accepto, sota reserva) en el *DCEC* II, 543, veg. — ⁷ Vall d'Oueil, *Bouts dera M.* IV, 49; Luixon *řerřasti* «brute», Vall de la Neste *řerřstia*, bearn. *řerřstie*. — ⁸ Aquest postposant-lo a *řerřs*, aquell donant-li la preferència: «*řerřtje* o *řerřs*: ferox, vehemens, immanis ---». Té molt poca significació que no figurei en els diccs. de rims de JMarc i Aversó, que només posen dos o tres casos de rims en *-otge*, *-otja* (672-3, 131-2), tampoc té pes l'absència del Busa-N. i l'OPou. El fet que soni avui amb ř oberta, en desacord amb la tancada de l'oc. i el fr., es pot explicar per la influència del sinřnim savi *řeroř* i dels parřnims com *řellotge*. — ⁹ *řcipiř*, ed. Miquel i P., p. 44; la de *NCl*. canvia *vřpares* en *vřbres* i *řcursons* en *řscorpions* (p. 82). — ¹⁰ Sembla ser només llgd. occid., per més que figurei en Sauvages, però és sabut que aquest, almenys en la 2.^a ed., inclou força materials occidentals, ultra els del Gard i Cevennes, que formen el stock de la primera. L'accentuació *řerřmio* que respecta Wartburg sembla fundar-se només en Sauvages (d'on la treu el *TdF*) que no és gens de fiar en detalls fonřtics, i menys si sřn mots de l'Oest, que té de segona mà. Admeto doncs que pertot deu ser *řerřmio*, accentuat en la *i*, com a la nostra Garrotxa (les altres fonts no hi posen accent). Sembla que Wartburg tàcitament vacilla entre identificar *a*) amb *řaramine*, tipus poitevin-saintongeais sobretot, i també dels patuesos del fr. central (lín. 18-32), que ha transcendit poc o molt al francřs literari, o *b*) amb un *řERAMINA* (capitulare de Villis, S. IX) que no deu ser altra cosa que el plural neutre de *řERAMEN* (> cat. i oc. *řeram*): una i altra cosa obligarien a partir del gascř, ũnic en quř una -N- intervocřlica ha de caure; com que Tolosa i l'Arieja, on es troba *řerřmio* ja sřn ben distints del gascř, i la nostra Garrotxa n'està absolutament allunyada, és evident que totes dues idees s'han de rebutjar de pla: sřn sens dubte tres tipus merament parřnims, sense altra cosa en comũ que l'arrel *řERUS*. El landřs *řerřmion* està registrat per Mřtivier, amb la definició «odeur que rřpand un břlier, oiseau de proie, břte fauve ---» (p. 729), cf. el gascř *řeramoun* que el *TdF* registra sota l'encapřalament *řeramoun* «petite břte sauvage»: allı no hi ha *-IA* sinř simplement diminutiũ del gascř *řerame* *-AMEN*=cat. i oc. *řeram*. — ¹¹ I Belv. «*řarum* s. m. *řusmo*, foetor; *řentir la řarum*, f. advertir algun indici d'alguna cosa, *řusmear*, subodorari» (registrat també pel menorquı Febrer Cardona precisant l'equivalència cast. *řusmo*, amb la fr. «odeur que rřpandent les viandes un peu passęes»). Lab. (1839 ---) mantř aquesta distinció entre m. i f. (res d'aixř en altres fonts: *DOrt.*, *DFa.* i *AlcM* només com a femeni) precisant que el masculı és «lo mal olor de la carn, etc., que comença a passarse» i «*řer řarum řarumejar*». L'ũs masculı del mot no em consta més que com a val.